

ΣΚΟΥΠΙΔΟΕΓΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα ερευνητική προσπάθεια είναι μία έρευνα δράσης που στοχεύει στη διερεύνηση των γνώσεων και των αντιλήψεων μαθητών και μαθητριών του Γυμνασίου Αγίας Βαρβάρας για τα απορρίμματα και τη διαχείρισή τους και στην υλοποίηση δράσεων με στόχο την απάμβλυνση του προβλήματος. Η Α' φάση της έρευνας αξιολογεί την υφιστάμενη κατάσταση και η Β' φάση αφορά την δράση προς επίλυση του προβλήματος και αναμένεται να ολοκληρωθεί με το τέλος της τρέχουσας σχολικής χρονιάς. Αρχικά μέσα από μία συνοπτική βιβλιογραφική ανασκόπηση, γίνεται αναφορά στο πλαίσιο της έρευνας. Δίνεται ο ορισμός απορριμμάτων, παρουσιάζονται οι τρεις βασικές κατηγορίες των απορριμμάτων με εστίαση στα στερεά απορρίμματα, αναλύεται η σύνθεση στερεών απορριμμάτων και τέλος προβάλλονται τρόποι διαχείρισης των απορριμμάτων. Στη συνέχεια εξηγείται σύντομα η μέθοδος που υιοθετήθηκε και τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για την υλοποίηση της έρευνας. Τέλος στο πεδίο των συμπερασμάτων μας εκφράζονται οι προβληματισμοί μας, όπως αυτοί διαμορφώθηκαν από την πορεία και τα αποτελέσματα τα έρευνας, αλλά και οι εισηγήσεις μας.

✓ Είδος Έρευνας:

Έρευνα δράσης. Αποτελεί μια ερευνητική μέθοδο με συμμετοχικό χαρακτήρα, η οποία διενεργείται συνήθως ομαδικά από ανθρώπους που δραστηριοποιούνται σε ένα χώρο και στοχεύει στην εξεύρεση λύσεων σε πραγματικά προβλήματα του χώρου τους (McNiff, 1998).

✓ Ερευνητικά ερωτήματα:

- α) πώς διαχειρίζονται τα στερεά απορρίμματα στο σπίτι;
- β) πώς διαχειρίζονται τα στερεά απορρίμματα στο σχολείο;
- γ) ποιες είναι οι γνώσεις των μαθητών για: διάφορες έννοιες και μεθόδους διαχείρισης των απορριμμάτων;

✓ Πληθυσμός:

Τον πληθυσμό της έρευνας μας αποτέλεσαν οι 195 μαθητές του Γυμνασίου Αγίας Βαρβάρας (ηλικίας 12 έως 14 χρονών).

✓ Οργάνωση-ανάλυση δεδομένων:

Τα δεδομένα από τα ερωτηματολόγια επεξεργάστηκαν με το στατιστικό πρόγραμμα SPSS και τα αποτελέσματα παρουσιάζονται σε πίνακες και γραφήματα. Παράλληλα η επεξεργασία των δεδομένων από τα ημερολόγια και τις συνεντεύξεις έγινε με ποιοτικές μεθόδους οργάνωσης και ανάλυσης δεδομένων. Συγκεκριμένα με τη μέθοδο της χρωματικής σκίασης τα δεδομένα κωδικοποιήθηκαν σε θεματικές ενότητες, οι οποίες ήταν σε άμεση συνάρτηση με τα ερωτήματα και τις υποθέσεις της έρευνας μας.

Μέσα συλλογής δεδομένων:

Για τη συλλογή των δεδομένων ακολουθήσαμε τόσο μεθόδους ποσοτικής έρευνας, όσο και ποιοτικής με στόχο την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων μας μέσω της τριγωνοποίησης μεθόδων. Συγκεκριμένα ως ερευνητικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν το ερωτηματολόγιο, η συνέντευξη και η παρατήρηση.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Ερώτημα 1° : Πώς διαχειρίζονται τα στερεά απορρίμματα στο σπίτι;

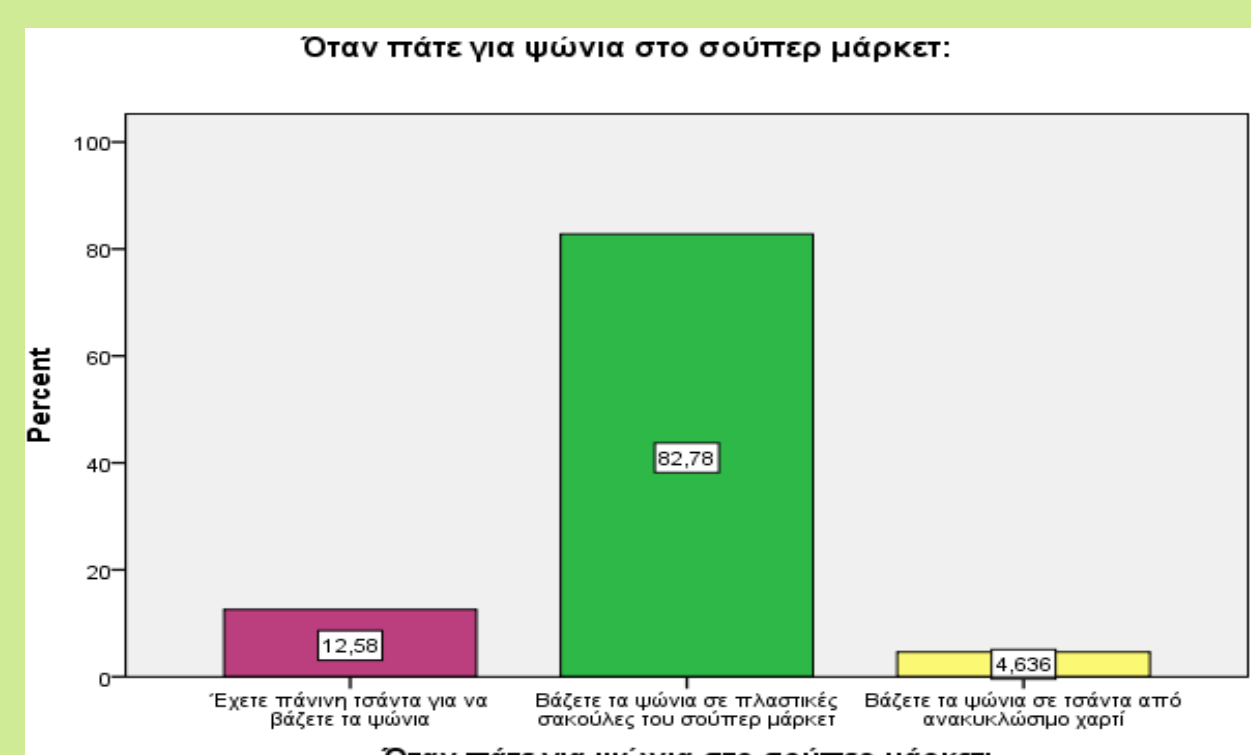
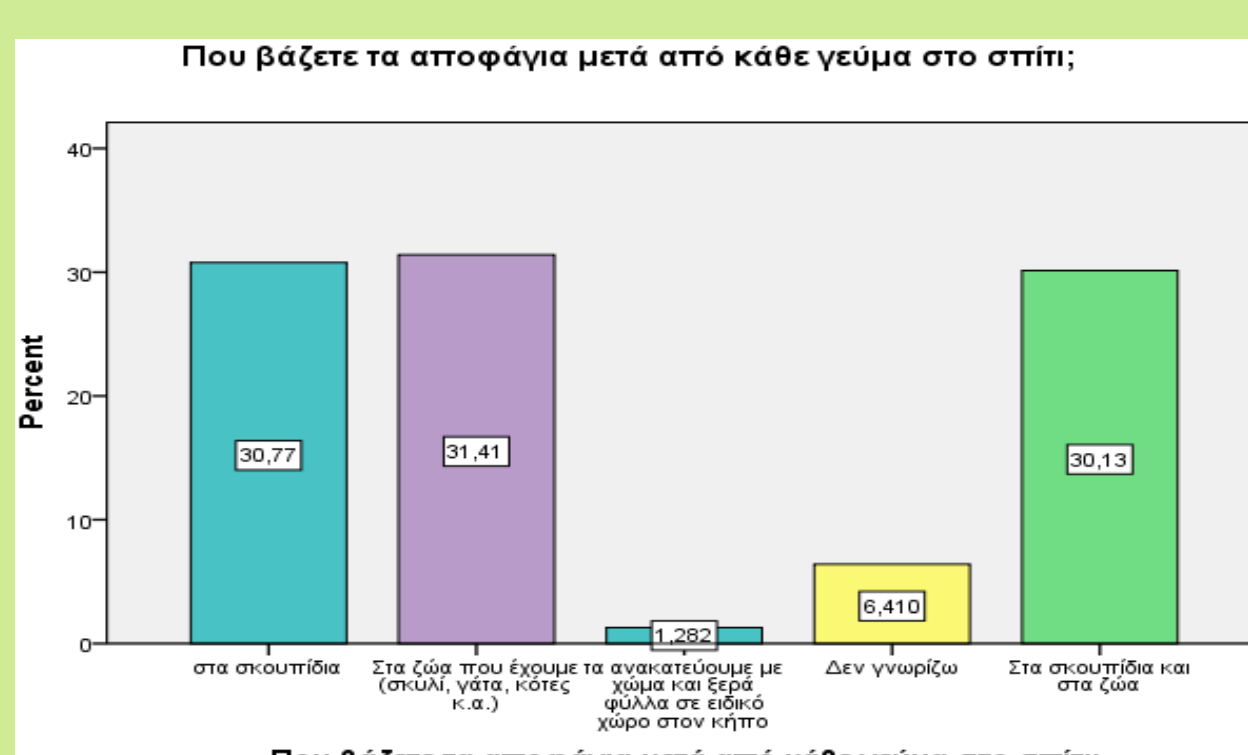
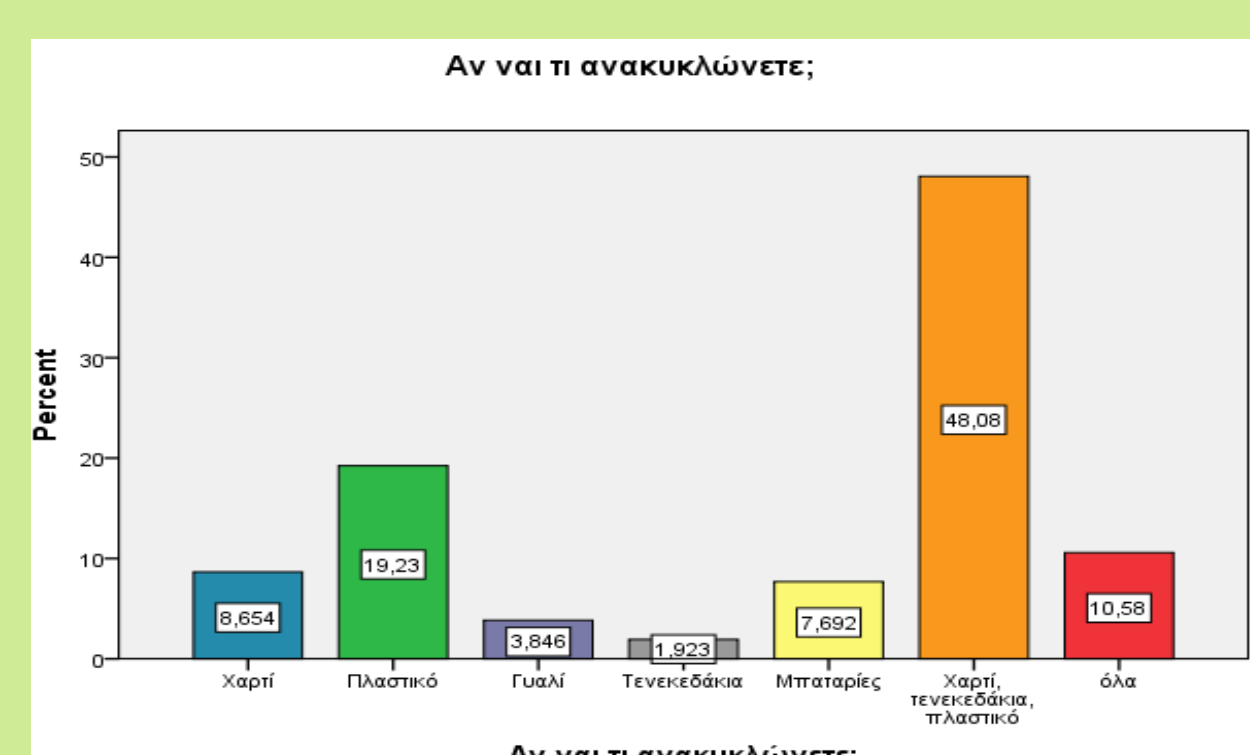
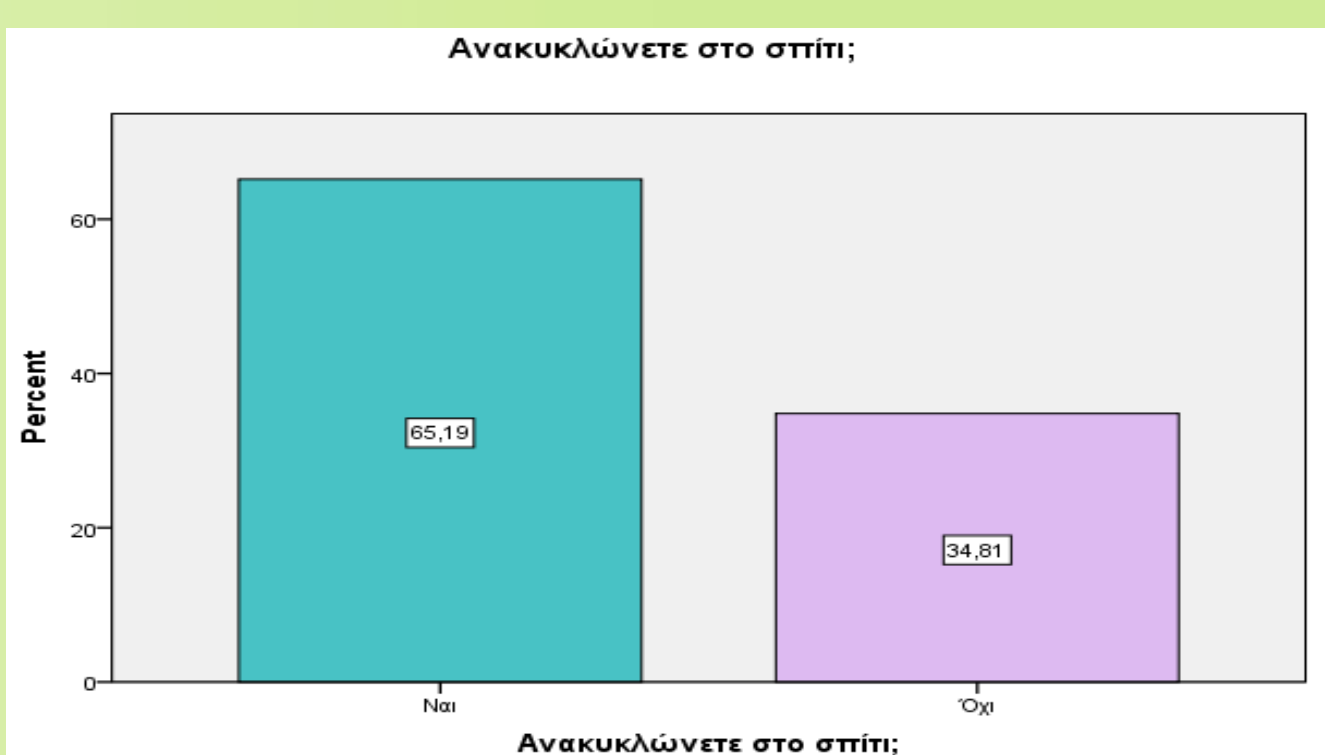
Οι μαθητές μας ανακυκλώνουν στο σπίτι σε ποσοστό 65,19%. Η έλλειψη παιδείας φαίνεται να οφείλεται σε μεγάλο βαθμό για το πιο πάνω αποτέλεσμα, κάτι το οποίο επισημάνθηκε από αρκετούς μαθητές και στις συνεντεύξεις. Χαρακτηριστικό είναι και το απόσπασμα που ακολουθεί:

«Η μητέρα μου δεν έχει ιδέα πώς γίνεται η ανακύκλωση. Έ... πώς θα κάνει άμα δεν ξέρει;»

Από τους μαθητές που ανακυκλώνουν στο σπίτι το μεγαλύτερο ποσοστό ανακυκλώνει χαρτί, τενεκεδάκια και πλαστικό (τα λεγόμενα PMD) ίσως γιατί είναι πιο βολική η ανακύκλωσή τους, αφού τοποθετούνται στους ίδιους κάδους.

Αν και τα τελευταία χρόνια οι υπεραγορές συνεχώς αποτρέπουν, με τη χρέωση των πλαστικών τσαντών, τη χρήση της πλαστικής σακούλας, εντούτοις το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών και φυσικά και γονιών (82,78%) επιμένει στη χρήση της.

Ως ζωόφιλοι ένα σημαντικό ποσοστό 31,41% δίνει τα αποφάγια σε ζώα που έχουν στο σπίτι και ένα άλλο σημαντικό ποσοστό 30,13% στα σκουπίδια και στα ζώα. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό 30,77% τα βάζει στα σκουπίδια όπως συνηθίζεται εδώ και πολλά χρόνια.

Ερώτημα 2° : Πώς διαχειρίζονται τα στερεά απορρίμματα στο σχολείο;

«Συμβαίνει συχνά στους κάδους ανακύκλωσης συμμαθητές μου να πετάνε σκουπίδια, όπως το αλουμινόχαρτο του σάντουιτς τους ή ακόμα και το ίδιο το σάντουιτς που τους περισσεύει».

Ανησυχητικό είναι επίσης το γεγονός ότι σχεδόν τα μισά παιδιά του σχολείου δεν κάνουν ανακύκλωση στο σχολείο (47,13%) και μόνο το 52,87% των μαθητών κάνουν ανακύκλωση.

Ερώτημα 3°: Ποιες είναι οι γνώσεις των μαθητών για:

Διάφορες έννοιες των απορριμμάτων (για παράδειγμα οργανικά απορρίμματα, κόμποστ, ανακυκλώσιμο προϊόν κλπ);

Μεθόδους διαχείρισης των απορριμμάτων (για παράδειγμα σήματα ανακύκλωσης, χρόνος αποδόμησης των υλικών, επικινδυνότητα χωματερής);

Σε ερωτήσεις σχετικά με σύμβολα ανακύκλωσης που υπάρχουν συχνά σε συσκευασίες και κάδους, οι μαθητές μπορούμε να υποθέσουμε ότι απάντησαν τυχαία.

Ποσοστό 33,33% θεωρεί ότι το σύμβολο που χρησιμοποιείται για προϊόντα που περιέχουν ανακυκλωμένα υλικά σημαίνει «εδώ γίνεται ανακύκλωση», ένα άλλο σημαντικό ποσοστό 36,54% ότι σημαίνει ανακυκλώσιμο προϊόν και μόνο ένα χαμηλό ποσοστό απάντησε ορθά ότι είναι ανακυκλωμένο προϊόν.

Όσον αφορά το σύμβολο για το ανακυκλώσιμο προϊόν είναι ακόμα πιο τυχαίες οι απαντήσεις με ποσοστό 14,84% απάντησε ορθά.

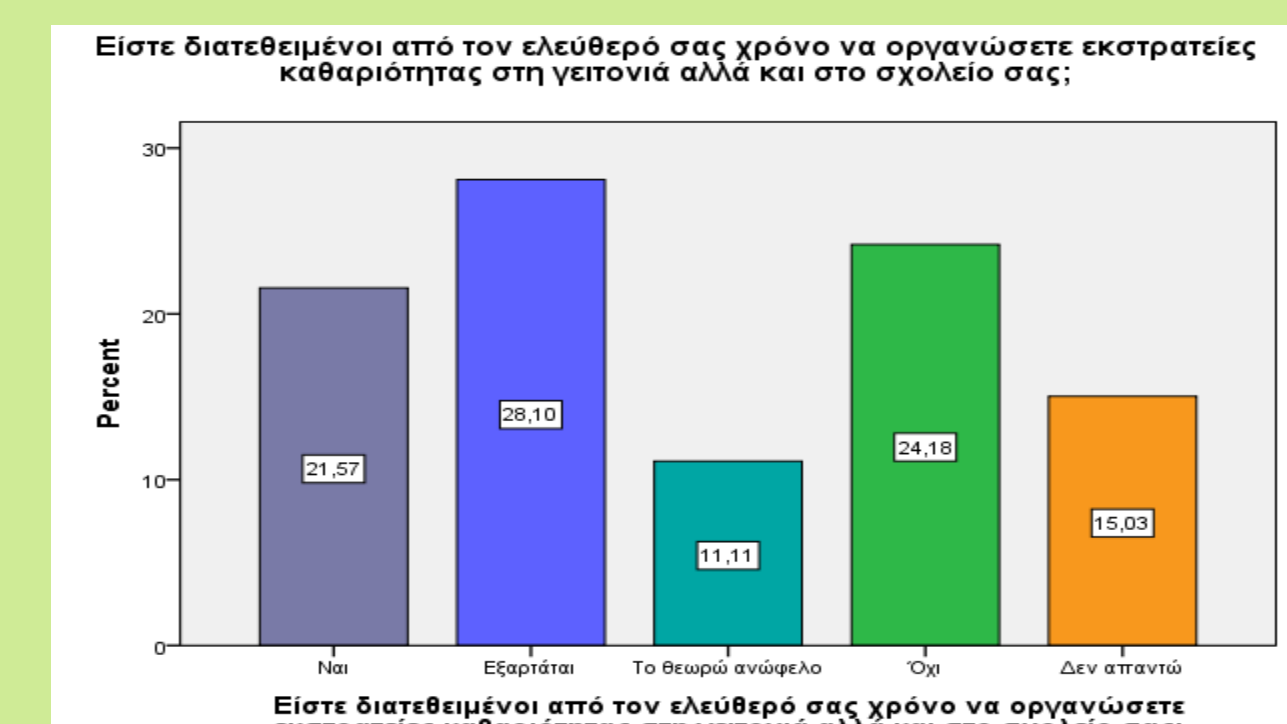
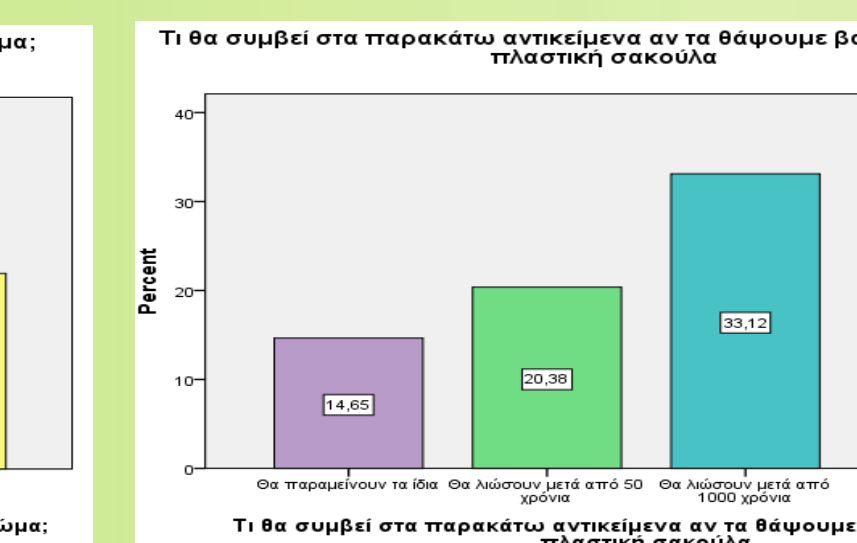
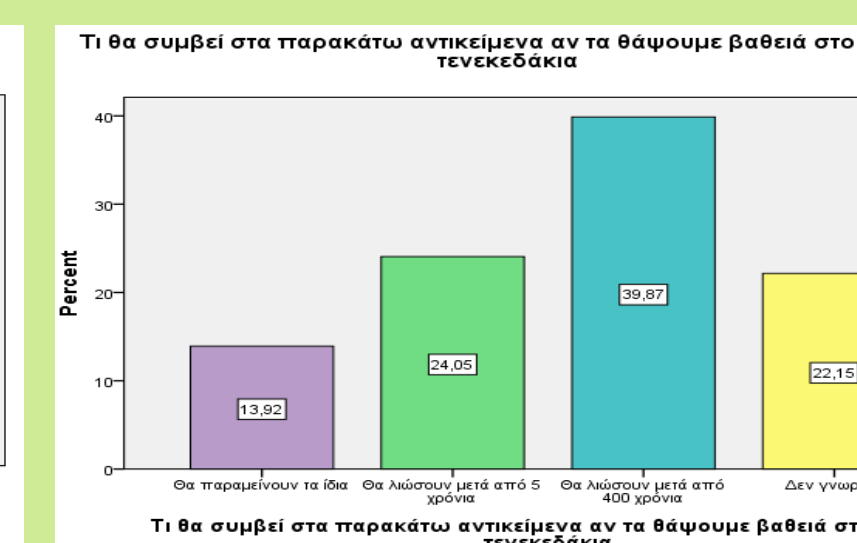
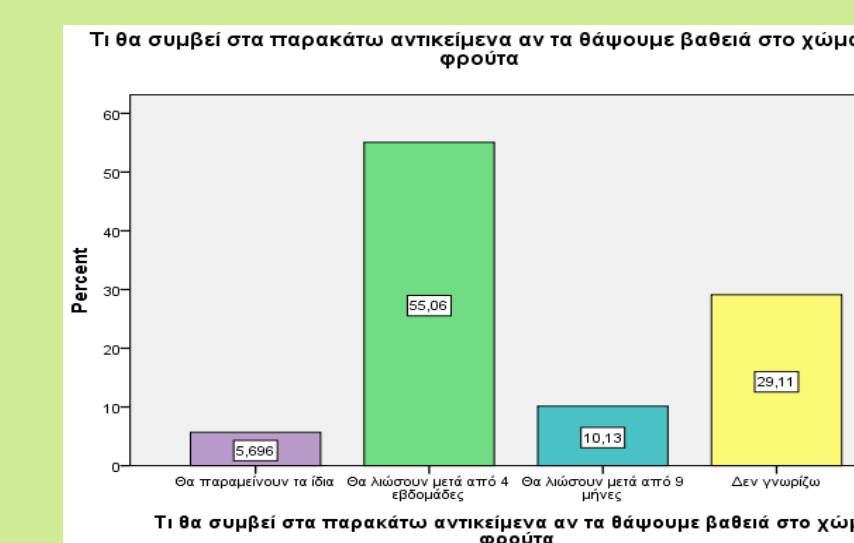
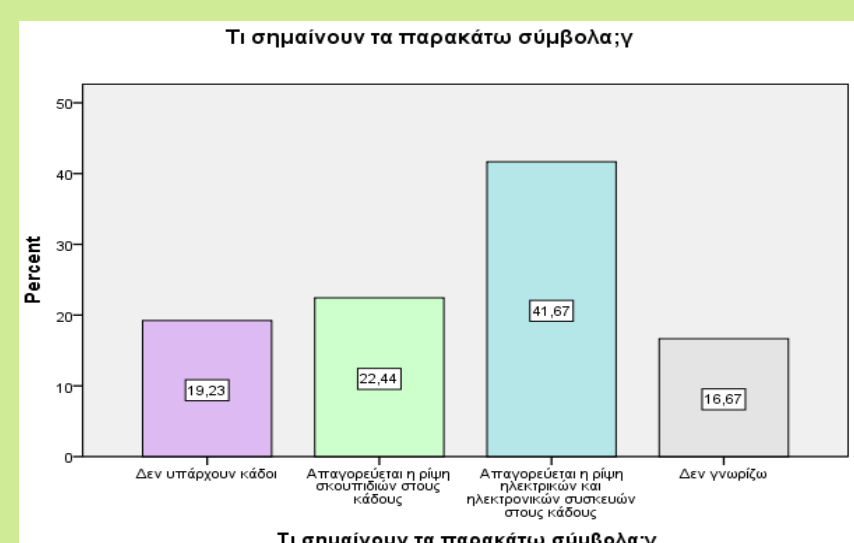
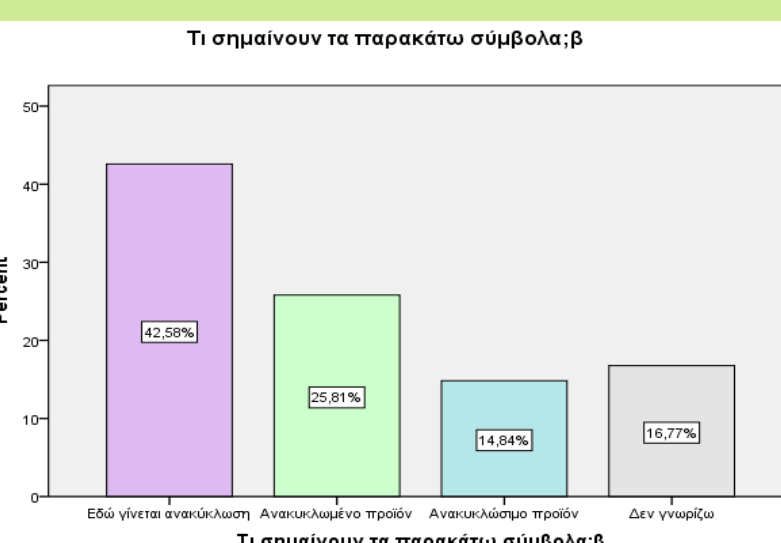
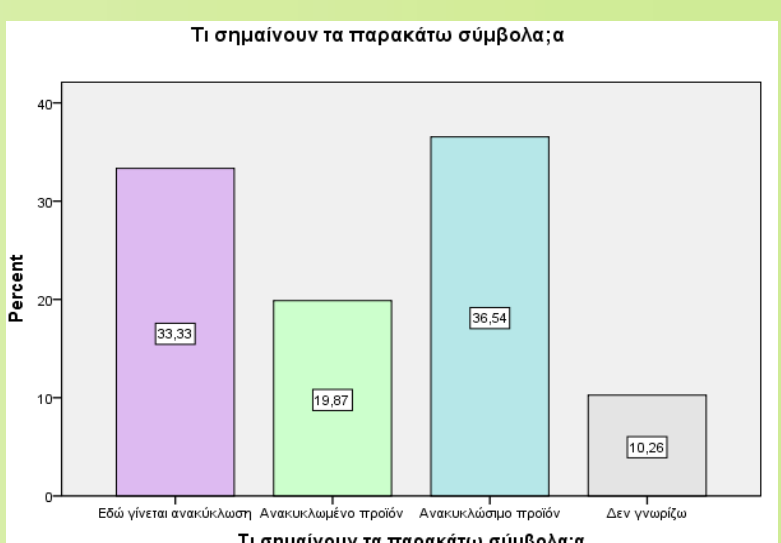
Στην ερώτηση πότε ένα υλικό ονομάζεται ανακυκλώσιμο, το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε ότι αυτό κάνει κύκλους (56,29%). Μόνο ποσοστό 13,25% απάντησαν ορθά

Είναι θετικό το γεγονός ότι μεγάλο ποσοστό 55,06% γνωρίζουν ότι τα φρούτα λιώνουν μετά από 4 εβδομάδες. Ένα άλλο σημαντικό ποσοστό 29,11% δεν γνωρίζουν τι θα συμβεί και ένα μικρό ποσοστό 5,7% θεωρούν ότι θα παραμείνουν τα ίδια.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά τα τενεκεδάκια μόνο ποσοστό 39,87% γνωρίζει ότι θα λιώσουν μετά από 400 χρόνια ενώ οι υπόλοιποι θεωρούν σε ποσοστό 24,05% ότι θα λιώσουν σε 5 χρόνια και ποσοστό 13,92% ότι θα παραμείνουν ως έχουν.

Οι μαθητές μας φαίνεται να αγνοούν ότι η πλαστική σακούλα για να αποικοδομηθεί χρειάζεται 1000 χρόνια σε ποσοστό (31,85%), ενώ το 33,12% των μαθητών απάντησαν ορθά.

Επιπρόσθετα, δεν γνωρίζουν τι είναι το κομπόστ (μόνο 34,21%) και δεν γνωρίζουν τι είναι τα οργανικά απόβλητα (8,51% το γνωρίζουν)

Το μεγαλύτερο ποσοστό των μαθητών ορθά απάντησε ότι ο καλύτερος τρόπος για να μειώσουμε τα σκουπίδια είναι να διαχειριστούμε ορθά την καταναλωτική μας μανία, αγοράζοντας μόνο όσα πράγματα χρειαζόμαστε (56,95%). Στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι από τους 22 μαθητές που συμμετείχαν στις συνεντεύξεις, οι 10 δήλωσαν ότι θα ήθελαν να συμμετέχουν στην εκστρατεία ενημέρωσης γύρω από την ανακύκλωση και στις διάφορες δράσεις που θα υλοποιήσουμε κατά τη Β' φάση της έρευνας μας όπου θα υλοποιηθεί το σχέδιο δράσης. Αντιπροσωπευτικό είναι το απόσπασμα από τη συνέντευξη που μας παραχώρησε μία συμμαθήτριά μας:

«Θα ήθελα πολύ να βοηθήσω. Ακόμη και στον ελεύθερό μου χρόνο είμαι πρόθυμη να κάνω πράγματα. Απλά πείτε μας τι ακριβώς θέλετε να κάνουμε».

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ
 Βαμβούκας, Ι.Μ., Εισαγωγή στην ψυχοπαιδαγωγική έρευνα και μεθοδολογία, Ε. Γρηγόρη, Editor, 2007, Αθήνα.
 Γκαλασιός, Β. (2009). ΟΤΑ και διαχείριση Στερεών Αποβλήτων, σ.σ.5, διαθέσιμο στο: <http://www.ecogreens.gr/gr/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=5>
 Κυρκίτσος, Φ., Πελεκάνη, Κ., Χριστόγελος, Ν., (1995), Μείωση Απορριμμάτων: Μια Στρατηγική για το Παρόν και το Μέλλον, σ.σ.153, Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης & WWF
 Παναγιωτακόπουλος, Δ (2002), Βιομηχανική Διαχείριση αστικών στερεών αποβλήτων, Εκδόσεις Ζυγός, Θεσσαλονίκη
 Παπαναστασίου, Κ., , and Ε. Παπαναστασίου, Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας, 2005, Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, 2014
<http://www.procs.gov.cy/stochol/index.html>
 Merton, S.B., Qualitative research in practice: Examples for discussion and analysis, Jossey-Bass, Editor 2002
 McNiff, J. (1988), Action Research: Principles and Practice, McMillan, London.
 Williams, P.T., (2005), Waste Treatment and Disposal, 380pp, John Wiley & Sons

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Δυστυχώς, οι μαθητές του Γυμνασίου Αγίας Βαρβάρας φάνηκε ότι πρακτικά είναι σε μεγάλο ποσοστό τους αναλφάβητοι όσον αφορά στην ανακύκλωση και γενικότερα στην ορθή διαχείριση των απορριμμάτων. Ο σκουπίδοεγγραμμάτισμος πρέπει να ενισχυθεί εθνικά και για το σκοπό αυτό θα πρέπει να ενημερώσουμε όλα τα εμπλεκόμενα μέρη αρχίζοντας από το Υπουργείο Παιδείας. Επίσης έχουμε ήδη αρχίσει εκστρατείες στο σχολείο μας για καθαριότητα και έχουμε θέσει κανόνες για μείωση και επαναχρησιμοποίηση. Θα πρέπει γενικότερα, εμείς οι μαθητές να ενεργοποιηθούμε, ούτως ώστε να ενταχθεί στην καθημερινότητά μας η μείωση της χρήσης των υλικών αγαθών (Reduce), επαναχρησιμοποίηση των υλικών αγαθών (Reuse), η ανακύκλωσή τους (Recycle) ως τελικό στόχος.

